



AZ MTA ERDÉSZETI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG HÍRLEVELE

2025. április 29.

Tisztelt Köztisztületi Tag!

Ezúton szeretnénk mindenkit tájékoztatni, hogy 2025. április 2-án az MTA Erdészeti Tudományos Bizottságának ülésére került sor Sopronban. Az alábbiakban közzétesszük az ülés emlékeztetőjét:



EMLÉKEZTETŐ

MTA Erdészeti Tudományos Bizottság Ülése

Időpont: 2025. április 2. (szerda) 13 óra

Helyszín: SOE Erdőmérnöki Kar tanácsterme (A-épület).

Napirendi pontok:

- 1. Az Erdészeti-Faipari-Vadgazdálkodási Lexikon és Szótár összeállításával kapcsolatos eddigi tapasztalatok, a továbblépés lehetőségei és feladatai*
- 2. Egyebek*

1. Az Erdészeti-Faipari-Vadgazdálkodási Lexikon és Szótár összeállításával kapcsolatos eddigi tapasztalatok, a továbblépés lehetőségei és feladatai

Bartha Dénes köszöntötte a megjelenteket, majd bemutatta Tamás Dórát a HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont tudományos főmunkatársát, aki segítette és segíteni fogja a bizottság munkáját az Erdészeti-Faipari-Vadgazdálkodási Lexikon és Szótár összeállításával, szerkesztésével kapcsolatban. Közel egy éve merült fel először ennek a lexikon-szótár elkészítésének ötlete az ETB-n belül. Ez egybeesett a Nyelvtudományi Kutatóközpont felhívásában megfogalmazottakkal. Eddig részterületenként 10–10 fontosnak tartott terminust választottak ki az Albizottságok a főbb tématerületekről, és ezeknek megadták a definícióit egy előzetesen létrehozott excel táblázatban. Vannak tapasztalatok az eddigi munkákkal kapcsolatban. Az ülés feladata, hogy ezeket a tapasztalatokat megbeszélje (elvi kérdések, formai, ill. tartalmi kérdések). A hasznosítás kettős: a terminusokat egyrészt a Nyelvtudományi Kutatóközpont is szeretné hasznosítani, másrészt a bizottság egy online lexikon-szótárt fog megjelentetni.

A bevezetést követően Tamás Dóra egy ppt előadást tartott a jelenlévők számára: „Bevezetés a terminológiai munkába” címmel. Az előadás vázlata:

1. Bevezető gondolatok: a projekt célja
2. Terminológiai alapfogalmak

- 2.1. A terminológiai szemléletmód fő jellemzői
- 2.2. A terminológia
- 2.3. A terminus
- 2.4. A doménrendszer és a fogalmi háló
- 2.5. A definíciók típusai
- 2.6. A terminusalkotás
- 2.7. Az ekvivalenciatípusok és az ekvivalensek típusai
3. A munkatáblázatok adatmezőtípusainak áttekintése, szerkesztési kézikönyv
4. Kérdések

Az előadás pdf formátumban elérhető a bizottság tagjai számára. Emellett az előadás hanganyaga a bizottság tagjai számára külön kérés alapján elkérhető a bizottság titkárától.

Elkészült már egy általános szerkesztési kézikönyv, amit majd követni fog egy speciálisan erre a részterületre kialakított kézikönyv is.

Hozzászólások az előadás elhangzása után:

Bartha D.: Az anyagokat excel-ben és word-ben is el lehet majd készíteni.

Bidló A.: Talán célszerűbb először word-ben, ott egyszerűbb javítani.

Bartha D.: A 3 nagy szakterület 10–10 részterületre lett osztva, melynek alapja a tudománytörténeti kötetek felépítése. A bizottságban a 4. szakmai szint alapján folyik majd a munka, ezeknek van felelőse. Szakmai lektorokra is szükség lesz a szerzők mellett, minden részterületnél. A 3 nagy szakterület esetében szükség van egy-egy ún. „csúcslektorra” is.

Az egységesített anyagok visszakerülnek majd az albizottsági elnökökhöz, addig lektorokat kell keresni, akik lektorálják az egyes definíciókat. Ezután kerülnek az anyagok a „csúcslektorokhoz”, ezt követően pedig a Nyelvtudományi Kutatóközponthoz, ill. a könyvtárba, hogy az online szerkesztés is elindulhasson.

Bidló A.: Ki hangolja össze a részterületek anyagait?

Bartha D.: Egyes kifejezések esetén szakterületi definíciókra is szükség lehet.

Mátyás Cs.: Az erdészet egy nagyon speciális terület, sok más területről vesz át definíciókat és azokat felhasználja.

Tamás D.: A jó terminológiai adatbázis a szakember és a nyelvész együttműködésével születhet meg. Fontos, hogy a kulcsfogalmak kerüljenek az adatbázisba.

Náhlík András a szótár (angol, német, román, székely) résszel kapcsolatban mondta el gondolatait, amit megvitatott a bizottság.

Bartha D.: A következő etapban a feladat a szakszavak összegyűjtése. Eddig próbálkozás, előkészítés volt. A lista elkészítése után egy nagy táblázatba kerülnek a fogalmak, ahol az idegennyelvű megfelelő is megjelenhetnek majd később.

Faragó S.: Eldöntendő kérdés, hogy legyenek-e fajok, személyek a lexikonban. A korábbi megbeszélések alapján lesznek, melyek körét meg kell majd határozni.

Bidló András speciális talajtanos „problémákat” vetett fel, majd *Bartha Dénes* felvetette a faj alatti egységek problémakörét is.

Csóka Gy.: A fajok és személyek tekintetében más a funkció. Fajoknál elsődleges a szótár funkció, míg személyeknél nem.

Mátyás Csaba a kocsánytalan tölgyet hozta fel példának. Ezzel kapcsolatban folyt tovább a diskurzus, ahol a bizottság tagjai megpróbálták meghatározni, hogy hogyan nézne ki ez a fogalom ebben az erdészeti lexikon-szótárban.

Faragó Sándor felvetette, hogy fontos meghatározni egy-egy szószeret hosszát is.

Tamás D.: A terminológiai adatbázisban hosszabb definíciók is megfelelőek.

Bartha Dénes azon az állásponton van, hogy legyenek hosszabb meghatározások, amivel ki lehet szolgálni a felhasználót.

Faragó S.: A célközönség nem csak az erdész társadalom.

Tamás D.: A jogszabályi hivatkozásokat a megjegyzés rubrikába kell majd írni.

Bartha D.: A munka során először az erdészeti kifejezések kerüljenek sorra, majd a munka későbbi fázisában térjünk vissza a fajokra. A táblázatba viszont kerüljenek bele a fajok is, hogy az idegennyelvű megfelelők is bekerülhessenek az adatbázisba. A személyeket a munka elején is elő lehet venni, minden részterület állítsa össze a saját névsorát.

Egyes szimbólumokat (pl. nyilak, tilde) ez a lexikon-szótár is alkalmazni fog.

Tamás D.: Az adatbázis nem tartalmaz ilyen jeleket.

Bartha D.: Egy-egy definíció terjedelme ne legyen több 1200 karakternél. Igaz ez a nevek vonatkozóan is. Képeket és ábrákat a készítési folyamat későbbi fázisában kellene használni.

Csóka Gy.: Egy-egy adott szakterülethez több lektorra is szükség lehet.

Bartha D.:

Feladatok:

- 1. A meglévő excel táblázatokat egységesítjük, ami word formátumban van, az is bekerül az excel táblázatba. Utána visszakerül az albizottsági elnökökhöz, akiknek feladata a lektoráltatás, a lektorok felkérése.**
- 2. Kiválasztásra kerül néhány terminus, definíció, amiket mindenki megkap. Lesz hosszabb és rövidebb is, mindhárom szakterületről.**
- 3. Induljon el a szógyűjtés, a részterületeket mozgósítani kell. A szógyűjtésben legyenek benne külön a személyek, fajok, faj alatti egységek is. A szógyűjtéshez sokféle forrást fel lehet használni (forrásgyűjtemény korábban szét lett küldve).**
- 4. Ha összeáll a szógyűjtemény, lehet az idegennyelvi megfelelőket is csatolni.**

HATÁRIDŐ: 2025. szeptember 1.

2. Egyebek

Bartha D.:

- 2025. márciusától új közgyűlési képviselők vannak az Agrárosztályon belül: Németh Róbert és Tolvaj László.
- Csóka György kitüntetések vehetett át: Az Év Erdőgazdálkodója, az Év Agrárszakembere Községszolgálatja 2024-ben. Április 15-én lesz a nagydoktori védése Budapesten a Mezőgazdasági Múzeumban (Vajdahunyad vára).
- Nemzeti Kutatási Kiválósági Program Panelbe Winkler Dániel lett jelölve.
- Országos Erdőtanácsban lejárt a tagok mandátuma, a Bizottság továbbra is Führer Ernőt javasolja.

- Az előző tanácskozás egyik témája a publikálás volt. Ezzel kapcsolatban levelet küldött a Bizottság a Rektornak és a Kuratórium elnökének. Megérkezett a válaszlevél is (archiválva).
 - Feladat az MTA Erdészeti Bizottsága történetének megírása (pályázathoz). Ehhez sajnos nem áll rendelkezésre archívum.
 - A Magyar Tudomány májusi száma az agrártudományé, benne lesz három könyvismertetés, valamint az erdészeti, faipari és vadgazdálkodási tudományok 200 éves történetének áttekintése.
 - Az MTA200 keretében számos rendezvény várható. 2026. márciusában agrárhónap lesz meghirdetve. Három javaslat: 1.: „Az erdő alapú szektor szerepe a klímaváltozás mérséklésében” konferencia Sárovaron. 2.: „Érdekazonosságok és érdekellentétek az agrárágazat és a vadgazdálkodás között” konferencia Sopronban. 3.: „Az év fája” – előadás Sopronban, az Erdészeti Technikumban
 - 2025. novemberében az MTA területi szervezetei szerveznek majd rendezvényeket. A VEAB-nak az a javaslata, hogy az erdészek Budapesten egy olyan rendezvénnyel álljanak elő, amely két részből állna (célközönség: szakemberek, ill. pedagógusok, környezeti nevelők, erdei iskolások).
 - Az MTA külföldi szervezetekben való részvételt támogatna, javaslatot várnak.
- Faragó S.:* Lezajlott a Fekete Lajos könyv bemutatója, az Akadémia pénzüsszeggel támogatja a megjelenést, valamint a VEAB is támogatja további példányok nyomtatását.
- Csóka Gy.:* 4 kiváló erdővédelmes szakembernek van idén születési jubileuma (Győrfi János 120, Igmándy Zoltán, Pagony Hubert, Szontagh Pál 100. Ebből az alkalomból egy rendezvényt szervezne több szervezet közösen, november 25-én, Sárovaron, emléktáblák avatásával egybekötve.
- Faragó S.:* A Soproni Tudós Társaság Igmándy Zoltánról külön is megemlékezne majd Sopronban.

Az ETB következő ülés várható időpontja: 2025. június

Lejegyezte: Hirka Anikó

ETB titkár



Bartha Dénes
MTA ETB elnök

Hirka Anikó
MTA ETB titkár